

speramus; — 5. propositum christiane vivendi; secus nugatoria esset Satanæ renuntiatio, factaque Deo promissio; — 6. pœnitentia, juxta illud: *Pœnitentiam agite et baptizetur unusquisque vestrum*¹. Excipe si quis solum originale haberet; nam neminem pœnitet, nisi de voluntariis voluntate sua. Verius autem tradunt sufficere attritionem; cum enim Baptismus ad delenda etiam actualia ante ipsum commissa sit institutus, si præexigeret contritionem, quæ operit multitudinem peccatorum², præexigeret effectum, ad quem producendum est institutus. Ad rem Angelicus: *Ad hoc quod homo se præparet ad gratiam in Baptismo percipiendam, præexigitur fides, sed non charitas; quia sufficit attritio præcedens, etsi non sit contritio*³. Hinc versus:

*Crede, time, spera, tibi sit delectio coepta,
Propositum atque dolor, si abluï, adulte, cupis.*

CAPUT QUINTUM

DE BAPTISMI EFFECTIBUS ET CÆREMONIIS

550. Q. 1. *Quinam sint effectus Baptismi?*

R. Effectus Baptismi est: — 1. remissio plena peccatorum omnium tum originalis, tum personalium actualium, si quæ commissa fuerint: est contra manichæos, messilianos, lutheranos, calvinianos ceterosque protestantes. Ait enim Scriptura: *Nihil est damnationis in iis, qui vere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: quicumque baptizati estis Christum induistis*⁴. Hinc omnes renati in Baptismate appellantur passim *innocentes, immaculati, puri, innoxii, facti Deo dilecti, hæredes Dei, cohæredes Christi*; ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur⁵. Hinc Ecclesia publice canit: *Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum*. Concordant Patres: Justinus, Cyprianus, Origenes,

¹ Act. II. — ² Jac. V. — ³ In 4, d. 6, q. 1, a. 3.

⁴ Rom. VIII, et Gal. III. — ⁵ Rom. VI.

Nazianzenus, Nyssenus, etc. Sit pro omnibus D. Augustinus: *Baptismus abluï peccata omnia, prorsus omnia, factorum, dictorum, cogitatorum, sive originalia, sive addita, sive quæ ignoranter, sive quæ scienter admissa sunt; sed non aufert infirmitatem, cui regeneratus resistit, quando bonum agonem luctatur*¹.

Et decretorie Tridentinum: *Si quis per Jesu Christi Domini Nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram et propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari, anathema sit; in renatis enim nihil odit Deus*².

2. Est condonatio cujuscumque pœnæ peccatis antea commissis debitæ, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur, ut idem habet Tridentinum. Hoc ipsum tradit Florentinum in decreto pro Armenis; et sane æquum est, ut qui ad vitam novam renascitur, nihil habeat de veteri. Firmatur ex constanti Ecclesiæ praxi, quæ erat nullam pœnitentiam satisfactoriam imponendi adultis baptizatis, etsi ante baptismum magnis criminibus irretitis. Quod si quandoque catechumenis ante baptismi susceptionem opera pœnitentiæ imponebantur, id factum est, ut melius disponerentur ad ipsum baptisma: hinc in mortis articulo illico baptizabantur, etsi nondum expleta pœnitentia; nec si postea convalescebant, illam cogebantur resumere.

Non tamen liberat a malis vitæ præsentis, et merito; pœnalitates enim post baptismum remanent, non ut homo per eas pro peccatis ante baptismum admissis satisfaciat; sed ut eas perferendo mereatur mercedem laborum, virtutem perficiat, ac Christo conformetur. Ratio vero, ob quam sublato originali peccato quod est causa, adhuc remaneant pœnalitates quæ sunt effectus, est quia sanata quidem est persona, non autem revocata ad pristinam integritatem sauciata natura.

3. Collatio ex opere operato tum gratiæ sanctificantis tum gratiæ sacramentalis. Primo *gratiæ sanctificantis*; neque enim nisi per illius infusionem delentur peccata: unde bene

¹ L. III, c. *Duas Epist. Pelag.*, c. III. — ² Sess. V, can. V.

ait de baptizatis Apostolus : *Sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis*¹. Pulchre vero Nazianzenus : *Baptismus vehiculum ad Deum, peregrinatio cum Christo, fidei adminiculum, mentis perfectio, cœlestis regni clavis, vitæ commutatio, servitutis depulsio, vinculorum solutio, compositionis in meliorem statum conversio*² : quæ porro nonnisi de gratia immanenti per modum utique habitus, seu de gratia sanctificanti prædicari possunt. — Secundo *gratiæ sacramentalis*, ad rite nempe Christiani munia obeunda, cum ideo sit Baptisma institutum.

4. Capacitas tum alia Sacramenta suscipiendi, tum de aliis Ecclesiæ bonis participandi; baptizatus enim fit *civis Ecclesiæ, frater Christi, cohæres, membrum illius, templum et organum Spiritus sancti*, sicut ait D. Chrysostomus³. Huic tamen respondet obligatio leges Ecclesiæ observandi; siquidem homo per baptismum fit Ecclesiæ subditus.

5. *Characteris impressio* (ex dictis de Sacramentis in genere) : quo quidem baptizatus Deo consecratur et ejus servitio æternæ mancipatur. Sicut enim milites regi, cujus notam seu tesseram gerunt, inservire tenentur; ita etiam baptizatus per indelebilem characteris obsignationem Deo in æternum consecratus manet⁴.

6. *Cognatio spiritualis*, at jure tantum Ecclesiæ ex dicendis de matrimonii Sacramento (R).

¹ I Cor. vi. Etsi olim disputatum fuerit circa modum, uti constat ex Concilio Viennensi; nunquam tamen dubitatum fuit circa veritatem hujusce infusionis.

² *Orat. xl.* Simul autem cum sanctificante gratia infunduntur non tantum dona Spiritus sancti et virtutes Theologicæ, ut eruitur ex Tridentino (sess. vii, c.); sed etiam ceteræ virtutes morales, uti habetur in Catechismo rom. Firmatur auctoritate Clementis V, qui in Concilio Viennensi hanc *opinionem tanquam probabiliorum et dictis Sanctorum et Doctorum moderorum Theologiæ magis consonam et concordem sacro approbante Concilio ducit eligendam.* — V. Baudrand. *L'Âme élevée à Dieu*, leq. viii.

³ Homil. ad Neophit. — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 158.

⁴ V. Klee, *Histoire des dogmes*. t. II, p. 144, ubi pluribus id astruit. Graviter errant qui docent characterem Baptismi consistere vel in *lumine fidei*, quod per Baptisma in anima infunditur; vel in *animæ conjunctione cum Deo*, sive in *vita animæ* ipsius quæ in Baptismate efficitur. Ex hoc enim sequeretur errasse Tridentinum vel cum declaravit *characterem*

Hi sunt genuini baptismi effectus, non vero quos prædicant novatores, perquam absurdos. quibus Tridentinum totidem dogmaticos canones opposuit sessione VII de baptismo. Nempe canone 6 definit : *Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiamsi velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.* Canone 7 *si quis dixerit, baptizatos per baptismum ipsum, solius tantum fidei debitores fieri, non autem universæ legis Christi servandæ, anathema sit.* Canone 8 *si quis dixerit baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta vel tradita sunt, ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint, anathema sit.* Canone 9 *si quis dixerit ita revocandos esse homines ad baptismi suscepti memoriam, ut vota omnia quæ post baptismum fiunt vi promissionis in baptismo ipso jam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea et fidei, quam professi sunt, detrahatur, et ipsi baptismo, anathema sit.* Canone 10 *si quis dixerit peccata omnia quæ post baptismum fiunt, sola recordatione et fide suscepti baptismi vel dimitti vel venialia fieri, anathema sit.*

551. An (quæres) effectus qui prædicantur de baptismo proprio dicto, convenient etiam aliis baptismis? R. Quoad alios baptismos notamus :

1. Baptismus Joannis non operatur istos effectus : est contra Lutheranos et Calvinistas, qui tenent Baptismum tum Christi tum Joannis ejusdem esse virtutis; et utrumque operari per solam eos suscipientis fidem. Hinc Tridentinum : *Si quis dixerit Baptismum Joannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit*¹. Nempe primus ex opere operantis tantummodo poenitentiam operatur; alter vero operatur gratiam ex opere operato.

2. Baptismus flaminis (sive votum seu desiderium recipiendi Baptismum verum), si adjunctam habeat perfectam contritionem de peccatis commissis, vices supplere Baptismi, est de fide ex definitione Tridentini². Sane qui diligit, non manet in morte; et qui Deum diligit, a Deo diligitur³ : unde quoad remissionem peccatorum et collationem gratiæ

Baptismi esse *indelebilem*, vel cum definiuit gratiam Dei et fidem ipsam amitti posse; quo in casu certe amitteretur etiam character Baptismi, si in vita animæ esset constituendus.

¹ Sess. vii, *De Bapt.*, can. i. — V. Bellarminus, *De Bapt.*, c. xxi. — *Bible de Vence*, dissert., vol. VI : Sur les trois baptêmes des juifs, de saint Jean et de Jésus-Christ.

² Sess. iv, c. iv. — V. Et Innocentius III expresse etiam definiit, *decr.* l. VI, t. XLII, c. iv.

³ Joan. xiv. Prov. viii. — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 96.

baptismus flaminis eosdem effectus producit ac Baptismus aquæ. Non tamen quoad characteris impressionem, et cujuscumque reatus pœnæ remissionem: cum hoc solius sit Sacramenti. Hoc autem Baptismi desiderium sufficit, si sit implicitum, quod nempe continetur in generali dispositione faciendi omnia a Deo præscripta, ut docet D. Thomas¹.

3. Baptismus sanguinis, quasi ex opere operato ex quodam privilegio ratione imitationis passionis Christi, remittit culpam, et pœnam; excluso tamen caractere sacramentali. Hinc Innocentius III ait: *Injuriam facit martyri qui orat pro martyre*². — In adultis tamen præter acceptationem martyrii, quæ sit saltem habitualis ex motivo supernaturali, requiritur probabiliter etiam contritio, vel dilectio Dei super omnia. Probatur ex illo Apostoli: *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*³. Hæc est Angelici doctrina, qui ait: *Effusio sanguinis non habet rationem Baptismi, si sit sine charitate: ex quo patet, quod Baptismus sanguinis includit Baptismum flaminis, et non e converso*⁴. Neque martyrium subire importat semper charitatem perfectam habere; nam potest quis velle potius mori, quam novum peccatum committere, sed propter metum inferni tantummodo.

552. Q. 2. Quid de cæremoniis Baptismi?

R. Baptismi cæremonias *vetustate* laudari fatetur ipse Calvinus⁵; *universalitate* præstare, constat ex utriusque Ecclesiæ ritualibus; tandem commendari *sanctitate* ex mysteriis quæ significant, probant passim cæremoniarum expositores⁶. Harum porro aliæ Baptismum antecedunt, ut *nominis impositio, exorcismi*. Aliæ ipsum comitantur, ut *abrenuntiatio Satanæ*, de qua pulchre Augustinus: *Non hominibus, sed Deo et angelis ejus conscribentibus dixistis: Renuntio; renuntiate*

¹ 3 p., q. 68, a. 2.

² *Decr.*, l. III, t. XLI, c. vi. Prodest etiam infantibus, ut probat Ecclesiæ praxis, quæ SS. Innocentes ut martyres colit. Unde qui contrarium assereret, habendus saltem ut temerarius.

³ I Cor. xiii. — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 98.

⁴ 2, 2, q. 124, a. 2.

⁵ Illarum meminit S. Justinus, *Dial. cum Triph.*; Tertullianus, *De præscr.*, c. xli; S. Cyprianus, *Ep.* ii; S. Cyrillus, *Cath.* i; S. Ambrosius, l. I, *De Sacr.*, c. iii; S. Augustinus, l. III, *De pecc. orig.*, c. xl; S. Clemens, l. III, *Recog.*; S. Gregorius Nazianz., *Or. in Bapt.*; S. Joann. Chrysostomus, *Hom.* vi, in capite ii. *Ep. ad Coloss.* — V. Catechismus Rom. — Gaume, *Catéchisme de persévérance*, part. II, leç. xxxiv.

⁶ V. Porro, *De re sacramentaria*: de cæremoniis Baptismi.

*non solum vocibus, sed etiam moribus, non tantum sono linguæ sed actu vitæ, non tantum labiis sonantibus sed operibus pronuntiantibus*¹. Item *fidei professio, unctio Olei sacri*. Aliæ tandem subsequuntur, ut est *unctio chrisomatis, cerei accensi traditio*, etc.

Ad cæremoniarum dignitatem et Sacramenti reverentiam notandum: 1. quod cærimoniæ e Rituali R. sint omnino suscipiendæ, ac religiose observandæ; 2. quod eas negligere in parte notabili sit mortale, nisi baptisma privatim administretur. Sic communiter putant esse mortale baptizare sine patrinis designatis, cum id sit de præcipuis cæremoniis; aut baptizare in aqua non consecrata vel sine unctione Chrisomatis, vel cum Chrismate alterius anni, nisi oleum novum Pastor non sit accepturus per decem, aut per undecim dies, et sit vitæ periculum in infante².

553. Si Baptismus sit repetendus, an etiam cæremoniæ repetendæ sint, alii affirmant cum Salmanticensibus et D. Antonino; quia hæ habentur uti accessorium, cujus proprium est, ut sequatur naturam principalis. Sed communius negant cum Coninchio, Suarez aliisque: quia in Sacramentis characterem imprimendis tenenda est regula canonica et generalis, nempe nihil iterandum, sed caute supplendum quod incaute prætermisum³. Utraque sententia probabilis est, sed prima nobis videtur suadenda in praxi, si absque scandalo fieri possit aut infamia, vel admiratione; quod merito timeri potest, si de adultis agatur.

Si autem puer domi fuerit valide baptizatus, aliqua cogente necessitate, tunc absolute intra nonum ab ortu diem (vel cum primum fieri poterit) ad Ecclesiam est deferendus, ut omnia suppleantur: et quidem sub mortali, cum agatur de re gravi: et Rituale ritum tunc adhibendum assignat. Hoc tamen non est de more in hæreticis conversis; ne plebs putet eorum Baptisma, si rite collatum, nos improbare⁴.

¹ De Sym. ad catech.

² V. Liguori, qui inter diversas sententias sic resolvit, *Op. Mor.*, l. VI, n. 141.

³ *Decret.* Greg., l. I, tit. xvi, c. i.

⁴ V. Benedictus XIV, *Notificatione* LXXXIV.

554. Monet Rituale R. : *Curet Parochus, ne obscena, fabulosa, vel ridicula, vel inanium deorum, vel impiorum ethnicorum hominum nomina imponantur; sed potius quatenus fieri potest, Sanctorum.* Ex quo deducit Croix, non esse peccatum imponere nomen alicujus non Sancti; cum hoc sit monitum, non præceptum. Imo ait neque illicitum nomen in Baptismo semel impositum mutare auctoritate propria; cum hoc nullo jure sit prohibitum: id licet saltem in Confirmatione¹. Quæsitum fuit: an confirmandus, tempore confirmationis quando episcopus dicit: *N... signo te signo crucis, etc.*, præter nomen suum baptismale possit aliud nomen Sancti sibi imponi curari? S. C. Rituum respondit: *Posse*; 20 sept. anno 1749.

555. In publica Baptismi collatione patrini adhibendi sunt: paternos autem dicimus personas illas, quæ baptizatum quasi patres spirituales de fonte suscipiunt in curam propriam. Antiquissimus est in Ecclesia eorum usus, et historici aliqui eum desumunt ab Hygino pontifice sæculi II. A veteribus appellantur *susceptores, fidejussores, sponsores*. Rationem hujus institutionis ex eo deducit Angelicus, quod spiritualis generatio assimiletur carnali, in qua parvulus nuper natus indiget nutrice et pædagogo: quod de ipsa Confirmatione valet, quæ est Baptismi complementum². Tenet autem probabiliter Croix ad hoc, ut quis valide sit patrinus, requiri de

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 145. It. Rosignoli (Novariensis), *Devoti ossequi ai santi del mese e del nome*. Hic duo notamus cum Benedicto XIV. — 1. Bulla *Quam provinciale* mandat servari canonem Concilii III Albanensis, quo prohibetur, ne Christianis apud Mahumetanos degentibus turcica nomina imponantur. — 2. Bulla *Omnium sollicitudinum* firmat decretum inquisitoris Tournon, quo Missionariis Indiarum orientalium prohibetur nomina imponere idolorum, vel falsæ religionis pœnitentium. Sed nomina desumenda præcipit e *Martyrologio Romano* juxta laudabilem Ecclesiæ consuetudinem perantiquam sane, ut ita Sanctorum frequens memoria nos excitet ad virtutem, et eorum auxilium super nos invocetur, uti ex SS. Ambrosio et Chrysostomo discimus; quod probat ipse Benedictus XIV, *De Canoniz. Sanctorum*, l. IV, par. II°, c. XIX.

² 3 p., q. 67, a. 7. Diximus in *publica Baptismi collatione*; nam in privata licet congruentius adhibeantur patrini, non tamen præcipiuntur: semper tamen adhibetur in collatione Confirmationis, etsi privatim ea conferatur. — V. Ferraris, *v^o Baptismus*, a. 7.

necessitate septennium; secus non videtur capax muneris sui suscipiendi.

Obligationes patrinorum sic pandit Angelicus: *Ille qui suscipit aliquem de sacro fonte, assumit sibi officium pædagogi: et ideo obligatur ad habendam curam de ipso, si necessitas immineret* (intellige circa res fidei et morum), *sicut eo tempore et loco, in quo baptizati inter infideles nutriuntur. Sed ubi nutriuntur inter catholicos christianos, satis possunt ab hac cura excusari præsumendo, quod a suis parentibus diligenter instruantur. Si tamen quocumque modo sentirent contrarium, tenerentur secundum suum modum saluti spirituali filiorum curam impendere*¹. « Par malheur, ait Goussel, ce qui était une exception au temps du saint docteur est devenu très-général de nos jours. »

556. Q. 5. *Quid agere debet minister post Baptisma?*

R. Rituale monet Parochum: 1. adnotet de vice in vicem sine mora in libro apposito, et modo præscripto nomina baptizati et parentum, annum, diem et horam nativitatis, etc. Multi Parochum damnant de mortali, si hæc negligat; cum id evenire non possit sine gravi familiarum damno; 2. ut moneat paternos de cognatione spirituali contracta, et de ceteris eorum obligationibus inde prodeuntibus; 3. ut matribus et nutricibus præcipiat, ut caveant a decumbendo cum infantibus ob periculum suffocationis. Imo in pluribus Synodis (uti in Novariensi) hic decubitus cadit sub reservationem.

¹ 3 p., q. 67, a. 7. Cetera vid. *De Matrim.*, disp. III, c. II.—V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 146.